МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
_____професор Громовенко К. В.
«21» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГІКА
(назва навчальної дисципліни)

Галузь 26 ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність(напрям підготовки) 262 ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ
(шифр і назва спеціальності)
Назва освітньої програми ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА КІБЕРБЕЗПЕКИ
(назва факультету)

Ступінь вищої освіти(освітньо-кваліфікаційний рівень) БАКАЛАВР

ОДЕСА
2021 рік

Робоча програма **Логіка** для студентів за напрямом підготовки (спеціальності) 262 ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ
« 30 » серпня 2021 року

Розробники: викладач Назаренко І.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних наук

Протокол від « 30 » серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних наук

д.ф.н., професор Овчиннікова А.П. (Овчиннікова А.П.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

« 30 » серпня 2021 року

Гарант освітньої програми (підпис) (прізвище та ініціали)

« 30 » серпня 2021 року

Схвалено Вченою радою Міжнародного гуманітарного університету

Протокол від. «31» 08 2021 року № 1

Міжнародний гуманітарний університет

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна освіта стоїть перед складною проблемою співвіднесення величезного накопичення знань, інформації сучасною цивілізацією, з одного боку, і потребою підготовки компетентних, ерудованих фахівців, які здатні орієнтуватися в інформаційному полі, обирати і застосовувати необхідні знання, критично мислити. Серед усіх навчальних дисциплін «Логіка» займає особливе місце. Адже, на думку Арістотеля – засновника цієї науки, логіка це «знаряддя», «інструмент», який дає змогу кожному, хто її опанував, отримати метод дослідження будь-якої проблеми.

Мета навчальної дисципліни:

- сформувати у студентів культуру мислення, тобто мислити чітко, ясно, послідовно, несуперечливо;
- допомогти студентам оволодіти певною сукупністю знань про засоби інтелектуальної діяльності, її форми і закони для застосування цих знань на практиці;
- навчити правильно поділяти, класифікувати, визначати поняття; знаходити помилки у здійсненні зазначених операцій іншими людьми;
- допомогти майбутнім фахівцям витлумачувати різноманітні професійні тексти, знаходити в них протиріччя; не припускатися логічних помилок під час складання офіційних документів;
- навчити правильно будувати доведення, спростовування, проводити аналогії, висувати гіпотези;
- навчити конструювати коректну аргументацію, розпізнавати логічні прийоми маніпулювання співрозмовником і протистояти їм.

Відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» та «Програми забезпечення якості освіти у ПрАТ «ВНЗ «Міжнародний гуманітарний університет», освоєння логічної науки дасть змогу студентам свідомо будувати правильні міркування, відрізняти їх від неправильних, уникати логічних помилок, вміло й ефективно обґрунтовувати істинність думок, захищати свої погляди і переконливо спростовувати хибні думки та неправильні міркування своїх опонентів, сприяє удосконаленню стихійно сформованої логіки мислення. Завдяки логіці, особливо сучасній, людина прилучається до новітніх результатів логічних досліджень. Необхідність знання логіки пояснюється вже тією обставиною, що вона досліджує загальнолюдські закони мислення, які діють у всіх галузях науки. Висока логічна культура громадян країни сприяє її прогресу в усіх сферах життя.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни «ЛОГІКА»

№	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль І. Предмет і метод логіки. Предмет і значення логіки як науки. Семіотичний характер логіки. Історичні етапи розвитку логічного знання. **Змістовий модуль 2. Логічна характеристика форм мислення.** Ім'я та поняття. Логічні операції над поняттями. Висловлювання та судження. Дедуктивні міркування. Правдоподібні міркування. **Змістовий модуль 3. Характеристика основних формально-логічних законів.** Загальна характеристика законів логіки. **Змістовий модуль 4. Основи теорії аргументації.** Логічна характеристика доведення і спростування.
Разом годин: 135	

ЗМІСТ
дисципліни «ЛОГІКА»

Змістовий модуль І. Предмет і метод логіки

Тема 1. Предмет і значення логіки як науки

Визначення логіки як науки. Особливості предмета формальної логіки. Логіка — наука про закони і форми правильного мислення. Місце логіки в системі наук.

Культура мислення і роль логіки в її формуванні і розвитку. Складові логічної культури. Соціальне призначення логіки.

Міркування як предмет дослідження логіки. Співвідношення формальної та діалектичної логіки. Структура міркування (засновки і висновок). Істинність думки та формально-логічна правильність міркування. Правило істинності висновку міркування. Основні види логічних помилок: паралогізми, софізми і парадокси. Шляхи їх подолання.

Поняття логічної форми (структури) і логічного закону. Єдність і відмінність змісту думки і логічної форми.

Рівні відображення дійсності: чуттєвий і раціональний (абстрактний). Відчуття, сприйняття і уявлення як форми чуттєвого пізнання дійсності. Абстрактне мислення і його характерні особливості. Форми абстрактного мислення: поняття, судження, умовивід.

Література [2, 3, 6, 8, 13, 20, 22, 27, 28]

Тема 2. Семіотичний характер логіки

Мислення і мова. Визначення мови та її види (природні і штучні). Походження національних мов і їх логічна одноманітність. Співвідношення поетичної мови і мови науки. Засади виникнення штучної мови.

Поняття про знак. Види знаків: знаки-індекси, знаки-образи, знакисимволи. Семіотика як наука про знаки і знакові процеси. Науковий внесок Фердинанда де Соссюра, Чарльза пірса, Чарльза Морріса. Структура знакового процесу і значення знаку. Виміри семіотичного аналізу мови: синтаксичний, семантичний і прагматичний.

Поняття формалізації. Особливості формалізованої мови. Структура формалізованої мови: метамова і об'єктна мова. Дескриптивні і логічні терміни у складі висловлювання.

Література [1, 5, 8, 14, 15, 22, 33, 39, 48, 50, 52, 59]

Тема 3. Історичні етапи розвитку логічного знання

Формування логічних знань в Індії і Греції в сер. І тис. до н. е. Взаємозв'язок риторики і логіки в буддизмі. Логічні розробки філософської школи ньяя. Особливості побудови умовиводу в індійській логіці.

Основні представники античної логіки: Парменід, Зенон Елейський, Демокріт, Протагор (інші софісти), Платон та ін. Роль Арістотеля у становленні формальної логіки як науки (виокремлення предмета, використання основного методу — формалізації, формулювання трьох основних законів тощо). Внесок стоїків (Зенона із Кітіона, Хрисіппа) у розвиток логіки (дослідження складних суджень). Проблема універсалій і варіанти її вирішення в основних напрямах середньовічної схоластичної логіки: реалізмі, номіналізмі, концептуалізмі.

Розвиток логіки в період Нового часу. Концепція індукції Ф.Бекона. Декартівське розуміння істини як інтуїтивної очевидності. Ідеї Г. Ляйбніца про можливі світи і необхідність створення штучної мови.

Етапи розвитку математичної логіки. Основні представники математичної логіки: Дж. Буль, Е. Шредер, О. де Морган, П. Порецький, Г. Фреге, Б. Рассел та ін. Становлення логічної семантики.

Розвиток логіки в Україні. Логічні ідеї в працях С. Яворського, Ф. Прокоповича, П. Лодія, О. Потебні та ін. Драматичні події у розвитку вітчизняної логіки в XX ст. Прогрес логічних знань в Україні у другій половині XX ст.

Література [1, 8, 16, 20, 22, 26, 28, 40, 46, 51, 61]

Змістовий модуль 2.
Логічна характеристика форм мислення

Тема 4. Ім'я та поняття

Загальна характеристика імені і принципи відношення іменування. Поняття як форма мислення. Процес формування понять. Значення поняття: смислове і предметне. Ознаки: істотні і неістотні. Відмінність між поняттями і уявленнями. Логічні способи утворення понять: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Функції понять: комунікативна, пізнавальна.

Структура понять: обсяг і зміст. Зміст як сукупність наявних ознак предметів, відображених у понятті. Обсяг поняття — сукупність предметів або явищ, мислимих у понятті. Логічні класи, підкласи та елементи класу. Закон зворотного зв'язку між змістом і обсягом понять.

Відмінність між поняттям і словом та їх зв'язок. Поняття — категорія мислення. Слово — категорія мови. Роль слова в адекватному вираженні поняття.

Види понять: за змістом і обсягом. Види за характером ознак, що становлять зміст понять: конкретні і абстрактні, позитивні і негативні, співвідносні і неспіввідносні. Види за кількістю елементів обсягу: одиничні, загальні, пусті. Види понять за характером і типом елементів обсягу.

Відношення між поняттями. Порівнянні і непорівнянні поняття. Сумісні і несумісні поняття. Відношення між сумісними поняттями: тотожності, підпорядкування, перетину. Види відношень серед несумісних понять: співпідпорядкування, протилежності, протиріччя.

Роль понять у пізнанні і практичній діяльності людини.

Література [6, 7, 10, 17, 18, 21, 24, 30, 31, 32, 39]

Тема 5. Операції над поняттями

Операції над поняттями як логічні дії, що призводять до утворення нових понять.

Узагальнення — перехід від виду до роду. Категорії як межа узагальнення. Обмеження — перехід від роду до виду. Межа обмеження — одиничне поняття.

Визначення (дефініція) понять. Основні види визначень: семантичні і синтаксичні, явні — атрибутивно-реляційні (визначення через рід і видозмінну ознаку), генетичні, операційні; неявні — контекстуальні, індуктивні, через аксіоми. Правила визначень і можливі помилки у визначенні понять.

Поділ понять і його види: за видозмінюючою ознакою та дихотомія. Правила поділу і можливі помилки в поділі понять. Класифікація, її основні види.

Література [6, 7, 8, 10, 17, 18, 30, 31, 32, 37, 43]

Тема 6. Висловлювання та судження

Загальна характеристика судження і висловлювання. Відмінності між судженням і реченням. Питання і судження. Зміст і форма суджень. Структура судження (суб'єкт, предикат, логічна зв'язка). Представлення структури суджень за допомогою формул.

Просте і складне судження. Прості судження, їх види та структура. Атрибутивні, релятивні та екзистенцій ні судження. Види атрибутивних суджень. Об'єднана класифікація простих категоричних суджень: загальностверджувальні (A), загальнозаперечувальні (E), частково стверджувальні (I), частковозаперечувальні (O).

Розподіл термінів у судженні. Логічні змінні і логічні постійні. Квантори і пропозиційні функції в судженнях. Поділ суджень за змістом предиката. Поділ суджень за модальністю.

Сутність і характеристика відношень між судженнями (за логічним квадратом): протилежності (контрарності), підпротилежності (підконтрарності), суперечності, (контрадикторності), підпорядкування. Відношення еквівалентності (рівнозначності).

Складні судження. Поділ складних суджень за типом логічних відношень. Умовні, кон'юнктивні, диз'юнктивні, еквівалентні судження. Еквівалентні судження і тавтологічні речення. Табличне визначення основних логічних сполучників.

Логічні операції над судженнями: обернення, перетворення, протиставлення суб'єкту, протиставлення предикату.

Література [6, 7, 10, 17, 18, 21, 24, 31, 32, 35, 38, 39]

Тема 7. Дедуктивні міркування

Простий категоричний силогізм (ПКС), його структура. Терміни ПКС. Аксіома та загальні правила категоричного силогізму.

Фігури і модуси категоричного силогізму. Відмінності категоричних силогізмів за характером засновків.

Складні, скорочені і складноскорочені силогізми (ентимема, полісилогізм, соріт, епіхейрема). Місце і роль скорочених силогізмів. Співвідношення скорочених умовиводів і категоріального мислення в процесі пізнання.

Поняття про умовний силогізм. Умовно-категоричний силогізм та його структура. Модуси умовно-категоричного силогізму. Висновки з еквівалентних та одиничних умовиводів.

Розділово-категоричний силогізм. Дилеми, трилеми, полілеми. Основні види дилем: прості і складні, конструктивні і деструктивні. Побудова дилем і логічний шлях висновку.

Література [3; 11; 15; 19; 22, 35, 38, 43, 47, 55]

Тема 8. Правдоподібні міркування

Логічна характеристика індуктивних умовиводів. Визначення, об'єктивна основа і структура індуктивних умовиводів. Види індуктивних умовиводів.

Повна індукція. Схема міркування для повної індукції. Достовірний характер знання.

Неповна індукція. Схема міркування для неповної індукції. Ймовірнісний характер знання у випадку з неповною індукцією. Перетворення індуктивних умовиводів. Помилки, що виникають при побудові індуктивних умовиводів. Обмеженість індукції в пізнанні. Роль індуктивних умовиводів в логіці розвитку природничих наук.

Логічна характеристика аналогії (традуктивного умовиводу). Процес проходження умовиводу за аналогією та ознаки цього процесу. Аналогія як рух думки від окремого до окремого, від часткового до загального. Неопосередкована логічна основа висновків за аналогією. Характер висновків за аналогією і умови підвищення ступеня їх вірогідності. Види аналогій: аналогія предметів (умовивід, коли уподібнюються два одиничних предмети або дві множини) і аналогія відносин (умовивід, коли уподібнюються не предмети, а відношення між предметами). Структура традуктивного умовиводу (умовиводу за аналогією), її символьний запис.

Література [3; 11; 15; 19; 22, 35, 38, 43, 47, 55]

Змістовий модуль 3.
Характеристика основних формально-логічних законів

Тема 9. Загальна характеристика законів логіки

Поняття логічного закону. Об'єктивний характер законів логіки як внутрішнього, необхідного, суттєвого зв'язку між думками людини.

Специфіка логічних законів по відношенню до законів природи і суспільства. Універсальний характер логічних законів.

Закон тотожності, його визначення та зміст. Об'єктивна зумовленість і основний смисл закону тотожності як логічної підстави для будь-якого ствердження і висновку. Вимоги до закону тотожності: предметна область та однозначність мислення. Символьна форма запису закону тотожності. Логічні помилки, що виникають унаслідок порушення вимог закону тотожності. Застосування даного закону в науковій і повсякденній діяльності людей.

Закон заборони суперечності (несуперечності), його правила та область застосування. Неприпустимість логічної суперечності в мисленні людини. Межі дії закону заборони суперечності. Символьна форма запису закону заборони суперечності. Логічні помилки, що виникають унаслідок порушення вимог даного закону. Значення закону заборони суперечності для пізнання навколишньої дійсності.

Закон виключеного третього, його визначення і логічна формула. Сфера застосування закону виключеного третього. Логічні помилки, що виникають унаслідок порушення закону виключеного третього. Символьна форма запису закону виключеного третього. Об'єктивні підстави даного закону, його роль у пізнанні і практичній діяльності.

Смисл поняття: "достатня підстава". Закон достатньої підстави, його визначення і зміст. Логічні помилки, що виникають унаслідок порушення закону достатньої підстави.

Література [8, 10, 12, 15, 16, 22, 29, 31, 35, 36, 62]

Змістовий модуль 4.
Основи теорії аргументації

Тема 10. Логічна характеристика доведення і спростування

Поняття доведення і його логічна структура: теза, аргументи, демонстрація, логічний зв'язок тези з аргументами. Доведення як різновид умовиводу. Вживання терміна "доведення" в значеннях: факту, джерела даних про факти, логічного процесу мислення, обґрунтування істинності одного судження за допомогою інших.

Основні види аргументів: факти дійсності, закони, аксіоми, визначення, раніше доведені положення. Характеристика видів аргументів. Демонстрація як сукупність прийомів обґрунтування тези. Розподіл доведення на види. Поняття прямого доведення, його обґрунтування. Поняття антитези. Непряме доведення та його обґрунтування за допомогою обґрунтування хибності антитези. Доведення від супротивного, або приведення до абсурду.

Поняття про спростування, його логічна структура. Способи спростування: спростування тези, спростування аргументів, спростування зв'язку тези з аргументом. Характеристика способів спростування. Правила доведення і спростування. Стосовно тези: вона має бути чітко сформульована; протягом доказу або спростування вона повинна залишатися тією ж самою. Логічні помилки стосовно аргументів, що трапляються в доведеннях: аргументи мають бути істинними судженнями, аргументи повинні бути достатньою основою для тези.

Логічні помилки, що найчастіше трапляються під час доведення і спростування (софізми, паралогізми, логічні парадокси). Роль практики як критерію істини в процесах міркування.

Значення доведення і спростування в пізнанні, науці і практичній діяльності людей у різних сферах суспільного життя.

Література [9, 18, 19, 23, 25, 34, 45, 49, 56, 62]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами є складовою навчального процесу й активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи – поглибити та систематизувати здобуті в процесі вивчення курсу теоретичні знання, сформувати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціалізованою літературою, застосовувати теоретичні знання і набуті навички на практиці.

Контрольна робота повинна мати обсяг не менше 15-ти сторінок тексту (комп'ютерний набір – 14-кегль, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman). Всі сторінки, окрім титульної, мають бути пронумеровані. Контрольна робота має містити в собі за структурою: а) зміст із зазначенням питань теми та сторінок; б) вступ, де мають бути викладені актуальність теми дослідження, предмет і методи дослідження, окреслене проблемне поле, поставлені мета та завдання дослідження; в) основні розділи, побудовані за логікою викладення матеріалу, з посиланнями на джерела; г) висновок із викладом власної точки зору щодо вирішення зазначеної в роботі проблеми; д) список літератури, який має містити не менше 10 джерел.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Роль логіки у формуванні інтелектуальної культури людини.
2. Значення логіки для юристів.
3. Рівні і форми відображення дійсності.
4. Загальна характеристика форм мислення.
5. Особливості абстрактного мислення.
6. Міркування та його структура.
7. Істинність і формальна правильність міркування.
8. Види логічних помилок: софізми, паралогізми.
9. Логічні парадокси.
10. Історичний характер логіки.
11. Розвиток логічних знань в Стародавній Індії.

12.Розвиток логіки в Давній Греції.
13.Особливості схоластичної логіки.
14.Розвиток логіки у Новий час (Т. Гоббс, Р. Декарт, Г. Ляйбніц).
15.Новаторські ідеї логіки Ф. Бекона.
16.Розвиток логіки в Україні.
17.Викладання логіки в Києво-Могилянській Академії.
18.Сучасна логіка: етапи та особливості предмету дослідження.
19.Внесок Львівсько-Варшавської школи в розвиток сучасної логіки.
20.Основні формально-логічні закони.
21.Поняття знака. Види знаків.
22.Семіотика. Елементи семіотичного аналізу мови.
23.Загальна характеристика поняття, його структура і види.
24.Логічні операції над поняттями.
25.Мистецтво класифікації.
26.Операція визначення поняття (правила та можливі помилки).
27.Загальна характеристика судження. Судження та речення.
28.Логічний квадрат (типи відношень між судженнями).
29.Поняття складного судження.
30.Логічні сполучники та логічні операції.
31.Загальна характеристика умовиводу.
32.Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса.
33.Роль індуктивних міркувань у науковому пізнанні.
34.Логіка і мистецтво полеміки.
35.Логічні основи переконання.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні дефініції поняття «логіка».
2. Поняття «культура мислення».
3. Характеристика визначень: «мислення», «свідомість», «абстрактне мислення».
4. Основні форми чуттєвого пізнання.
5. Характерні риси абстрактного мислення.
6. Істинність думки і формальна правильність міркувань.
7. Мова як знакова система. Види знаків.
8. Рівні семіотичного аналізу мови.
9. Формалізована мова логіки.
10. Порівняльна характеристика природної і формалізованої мови.

11. Ім'я, смисл, значення.
12. Значення теорії імен для логіки.
13. Характеристика принципів іменування.
14. Історичні етапи розвитку логіки.
15. Взаємозв'язок риторики і логіки в буддизмі.
16. Особливості побудови умовиводу в індійській логіці (на прикладі філософської школи ньяя).
17. Попередники логіки Арістотеля у Стародавній Греції.
18. Арістотель – засновник логіки як науки.
19. Особливості середньовічної (схоластичної) логіки.
20. Розвиток логіки у Новий час.
21. Прогрес логічних знань у XIX–XX століттях.
22. Розвиток логіки в Україні.
23. Співвідношення традиційної логіки та сучасної.
24. Співвідношення понять «традиційна логіка», «сучасна логіка», «математична логіка».
25. Характеристика поняття як форми мислення.
26. Структура понять: обсяг і зміст поняття.
27. Закон зворотного відношення між обсягом і змістом понять.
28. Характеристика абстрактних і конкретних понять.
29. Характеристика загальних, одиничних і порожніх понять.
30. Характеристика відносних і безвідносних понять.
31. Характеристика позитивних і негативних (заперечних) понять.
32. Характеристика збірних і незбірних понять.
33. Характеристика порівняних і непорівняних понять.
34. Характеристика сумісних і несумісних понять.
35. Характеристика основних видів відношень сумісності між поняттями.
36. Характеристика основних видів відношень несумісності між поняттями.
37. Обмеження і узагальнення понять.
38. Операція визначення понять.
39. Процедури, подібні до визначення поняття.
40. Операція поділу понять (структура та види).
41. Правила поділу понять та можливі помилки при їх порушенні.
42. Природна та штучна класифікація.
43. Загальна характеристика судження як форми мислення.
44. Співвідношення понять: «судження», «речення», «висловлювання».
45. Структура і основні види простих суджень.

46. Типологія атрибутивних суджень за кількістю і якістю.
47. Специфіка реляційних суджень.
48. Поділ суджень на категоричні та некатегоричні.
49. Поняття «модальність».
50. Відношення між простими атрибутивними судженнями (за логічним квадратом).
51. Складні судження та їх види.
52. Характеристика логічних відношень між складними судженнями.
53. Логічна характеристика кон'юнкції.
54. Логічна характеристика простої диз'юнкції.
55. Логічна характеристика строгої диз'юнкції.
56. Логічна характеристика матеріальної імплікації.
57. Логічна характеристика еквіваленції.
58. Логічна характеристика заперечення.
59. Табличне визначення логічних сполучників.
60. Квантор загальності.
61. Квантор існування.
62. Характеристика логічного закону.
63. Закон тотожності.
64. Закон суперечності.
65. Закон виключеного третього.
66. Закон достатньої підстави.
67. Загальна характеристика умовиводу як форми мислення.
68. Основні види умовиводів.
69. Безпосередні і опосередковані умовиводи.
70. Логічна характеристика дедукції.
71. Фігури категоричного силогізму.
72. Правила категоричного силогізму.
73. Характеристика понять «полісилогізм», «епіхейрема», «соріт».
74. Логічне поняття індукції.
75. Роль індукції у пізнанні.
76. Повна індукція та її структура.
77. Особливість ймовірних (правдоподібних) умовиводів.
78. Неповна індукція та її структура.
79. Гіпотеза з логічної точки зору.
80. Логічна характеристика аналогії (традуктивного умовиводу).
81. Аналогія властивостей і аналогія відношень.
82. Умови правомірності міркувань за аналогією.

83.Поняття «аргументація».
84.Характеристика структури доведення.
85.Наведіть приклад прямого доведення.
86.Побудуйте непряме доведення.
87.Поняття про критику та її види.
88.Характеристика спростування як логічної процедури.
89.Способи спростування тези.
90.Спростування аргументів і демонстрації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Анисов А.М. Современная логика. – М., 2002.
2. Арутюнов В. Х., Кирик Д. П., Мішин В. М. Логіка: Навч. посіб. для економістів. — К., 2000.
3. Бандурка О. М., Тягло О. В. Курс логіки: Підручник. — К., 2002.
4. Бартон В. И. Логика. — Минск, 2001.
5. Берков В. Ф. Логика: Учебник для вузов. — Минск, 2002.
6. Богдановський І.В., Льовкіна О.Г. Логіка: опорний конспект лекцій – К., 2007.
7. Брюшинкин В. Н. Практический курс логики для гуманитариев. — М., 1996.
8. Гетманова А. Д. Логика: учебник для студентов вузов. — 13-е изд. — М., 2008.
9. Демидов И. В. Логика: Учеб. пособие для юрид. вузов. — М., 2000.
10. Дуцяк І.З. Логіка: Підручник. – К., 2010.
11. Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник — 10-е вид. — К., 2008.
12. Жоль К. К. Методы научного познания и логика для юристов. — К., 2001.
13. Івін О. А. Логіка. — К., 1996.
14. Ішмуратов А. Т. Вступ до філософської логіки. — К., 1997.
15. Карамишева Н.В. Логіка (теоретична і прикладна): навч. посіб. / Н.В. Карамишева. – К.: Знання, 2011. – 455 с.
16. Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник для студ. вищих навч. закладів – 2-е вид. — К., 2008.
17. Логіка: Підручник для студ. вищих навч. закладів / За заг. ред. В.Д. Титова. – Харків, 2005.
18. Мозгова Н.Г. Логіка: Навч. посібник. – 2-е вид. – К., 2008.

19. Ряшко В.І. Логіка: Навч. посібник. – К., 2009.
20. Тофтул М.Г. Логіка: Підручник. – 2-е вид. – К., 2008.
21. Хоменко І. В. Логіка для юристів. — К., 2001.
22. Хоменко І. В. Логіка: Підручник для студ. вищих навч. закладів. – К., 2007.
23. Хоменко І. В. Логіка: теорія і практика: Підручник. – К., 2010.
24. Логіка для юристів: Навч. посібник / За заг. ред. В.І. Цимбалюка. – Львів, 2007.
25. Щербина О.Ю. Логіка для юристів: Курс лекцій. – 3-є вид. – К., 2007.

Додаткова

26. Асмус В. Ф. Лекции по истории логики: Авиценна, Бэкон, Гоббс, Декарт, Паскаль. / Под ред. и со вступ. ст. Б.В.Бирюкова. – М.: ЛКИ, 2007. – 240 с. (Из истории логики XX века).
27. Асмус В.Ф. Философские задачи логики // Путь. – 1995. – № 7.
28. Бирюков Б.В. Жар холодных чисел и пафос бесстрастной логики: формализация мышления от античности до эпохи кибернетики. – М., 1985.
29. Войшвилло Е.К., Дехтярев М.Г. Логика с элементами эпистемологии и научной методологии. – М., 1994.
30. Войшвилло Е.К. Понятие как форма мышления: логикогносеологический анализ. – М., 1989.
31. Горский Д. П., Ивин А. А., Никифоров А. Л. Краткий словарь по логике. — М., 1991.
32. Жеребкин В.Е. Логический анализ понятий права. – К., 1976.
33. Жоль К. К. Вступ до сучасної логіки. — К., 2002.
34. Зайцев Д.В. Теория и практика аргументации. – М., 2007.
35. Ивин А. А. Искусство правильно мыслить. — М., 1990.
36. Ивин А.А. Логика норм. – М., 1973.
37. Ивин А. А., Никифоров А. Л. Словарь по логике. — М., 1998.
38. Ишмуратов А. Т. Логический анализ практических рассуждений. — К., 1987.
39. Карнап Р. Значение и необходимость. – М., 1959.
40. Карпенко А.С. Логика на рубеже тысячелетий // Логические исследования. – 2000. – Віп.7. – С.148-158.
41. Кєрролл Л. Логическая игра. – М., 1991.
42. Кєрролл Л. История с узелками. – М., 1985.
43. Кнапп В., Герлох А. Логика в правовом сознании. – М., 1987.
44. Кондаков Н. И. Логический словарь-справочник. — М., 1975.

45. Критическое мышление, логика, аргументация. – Калининград, 2003.
46. Логика и риторика: Хрестоматия / авт. и сост. Берков В.Ф., Яскевич Я.С. – 2-е изд. – Минск, 2007.
47. Лукасевич Я. Аристотелевская силлогистика с точки зрения современной формальной логики. — М., 1959.
48. Моррис Ч. У. Основания теории знаков / Пер. с англ. В. П. Мура // Семиотика. — М., 1983. — С. 37–89.
49. Мысль и искусство аргументации. – М., 2003.
50. Попович М. В. Философские вопросы семантики. — К., 1975.
51. Попович М.В. Очерк развития логических идей в культурноисторическом контексте. – К., 1979.
52. Почепцов Г. А. Русская семиотика: идеи, методы, персоналии, история. — М., 2001.
53. Рассел Б. Исследования значения и истины. — М., 1999.
54. Тарский А. Истина и доказательство // Вопр. философии. — 1972. — № 8. — С. 136–145.
55. Тарский А. Понятие истины в языках дедуктивных наук // Философия и логика Львовско-Варшавской школы. — М., 1999. — С. 19–155.
56. Теория и практика аргументации. – М., 2001.
57. Тягло О.В. Критичне мислення: Навч. посібник. – Харків, 2008.
58. Фреге Г. Избранные работы. – М., 1997.
59. Фреге Г. Логика и логическая семантика. – М., 2000.
60. Халлинан Дж. Почему мы ошибаемся? Ловушки мышления в действии / Дж. Халлинан. – М.: Издательство "Манн, Иванов и Файбер", 2014. – 304с.
61. Хинтикка Я. Истина после Тарского // www.korfokubsu.ru 62. Шейнов В.П. Искусство убеждать. – М, 2002.
63. Cori M. Irving. Carl Cohen. Introduction to logic. – Prentice Hall, 1998.
64. Lambert K., Ulrich W. The Nature of Argument. – New York, 1980.
65. Lumosity: Brain Games & Brain Training [Electronic resource]. – Access mode: www.lumosity.com